Så här kan du slippa bli lurad på pengar och känna dig mer säker på internet

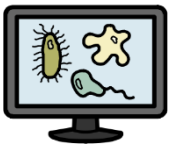

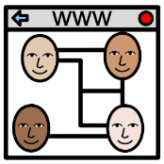

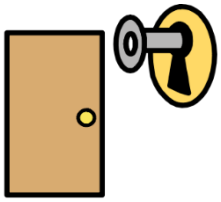
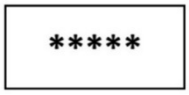

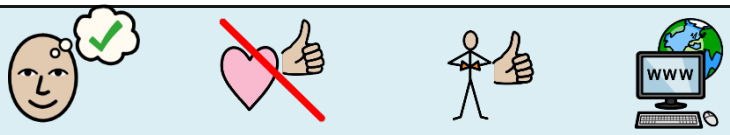

Så här kan du slippa bli lurad på pengar och känna dig mer säker på internet

	Det är lätt att bli lurad på pengar och av falsk information.
	Det blir allt vanligare med bedrägerier och försök att luras på internet och via mobilen.
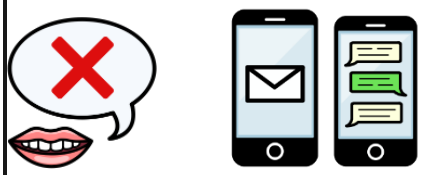	Det finns personer som kan försöka lura dig genom att mejla eller ringa till din mobil.
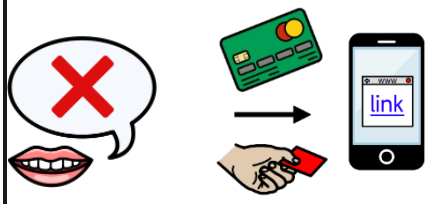	De kan försöka övertala dig att ge ditt bankkonto eller kortnummer. De vill då komma åt dina pengar eller få dig att klicka på en länk.
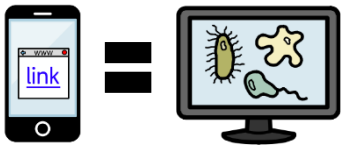	Länken kan innehålla virus som kan förstöra datasystem.
	Här får du viktiga råd för hur du kan skydda dig och känna dig mer säker på internet.

Det finns många sätt att bli lurad på pengar
– så här kan det gå till

	Du kan bli av med bankkortet efter att någon har sett när du knappat in din kod.
	Du köper en vara på nätet som du sedan aldrig får.
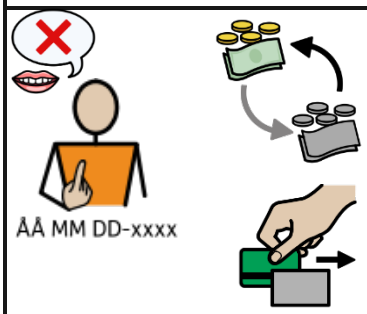	Någon använder ditt namn och personnummer för att ta lån eller köpa varor i ditt namn.
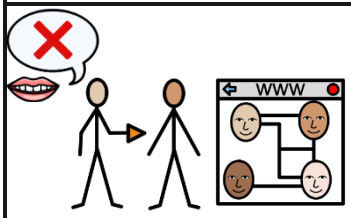	Någon utger sig för att vara du på nätet på sociala medier och kan sedan kontakta dina vänner och be om snabba pengar.
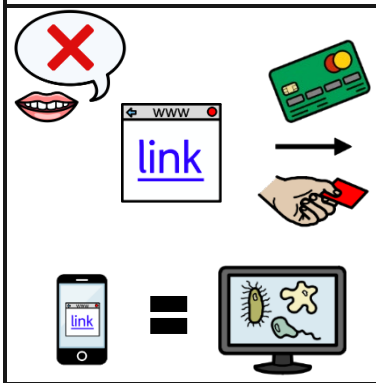	Du kan lockas klicka på en annons eller en länk i ett mejl som sedan får dig att lämna ifrån dig dina koder och kortnummer för att komma åt dina pengar, eller få dig att klicka på en länk som innehåller virus som kan förstöra datasystem.

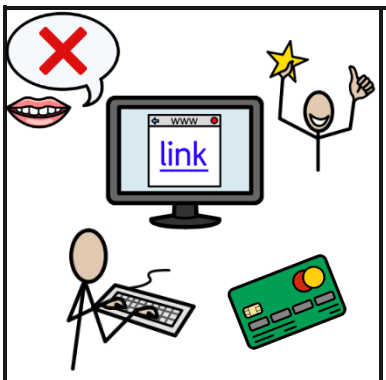	Du kan få ett mejl om att det har uppstått ett problem med ditt konto eller att du har vunnit på ett lotteri eller att du ska få ett presentkort. Personen vill ofta att du ska klicka på en länk i mejlet och fylla i dina kortnummer eller bankkonto.
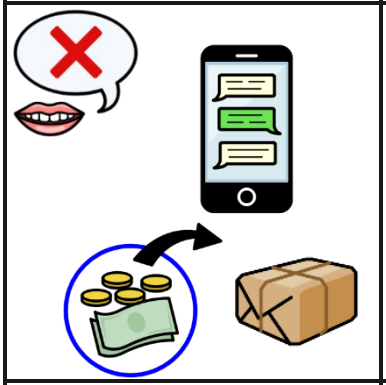	Du kan få ett sms som ser ut att komma från ett postföretag som till exempel PostNord eller Schenker och du uppmanas att betala en avgift för ett paket.
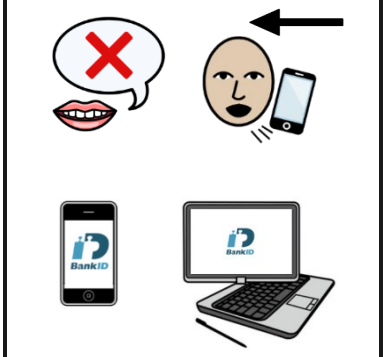	Du kan bli uppringd av någon som lurar dig att logga in på din bank eller att lämna ut koder eller kortnummer för att komma åt dina pengar. De har ofta bråttom och säger att de behöver snabbt få pengar eller få reda på ditt kortnummer.
	Du kan bli uppringd av någon som låtsas vara från exempelvis Skatteverket och säger att du ska få tillbaka pengar på skatten. Personen ber dig logga in på din internetbank
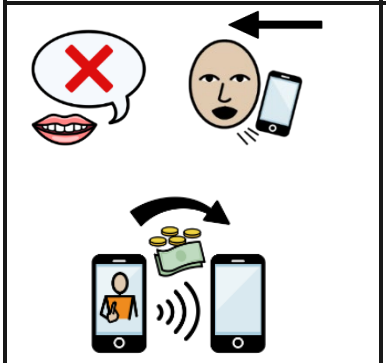	Du kan bli uppringd av någon som påstår sig vara en släkting. Numera kan AI användas för att göra rösten likadan som din släkting, därför är det lätt att bli lurad när de säger att du snabbt ska swisha pengar för att de är i knipa.

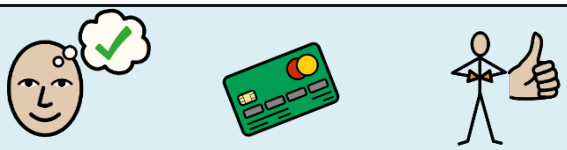

Så kan du hantera ditt bankkort säkert

	Förvara inte kod och bankkort på samma ställe.
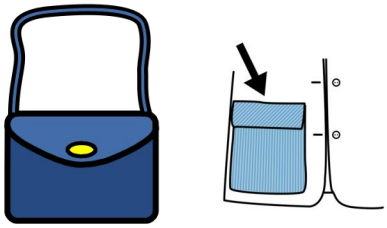	Förvara alltid ditt kort i en stängd väska eller i en stängd ficka.
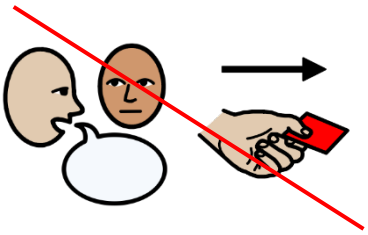	Lämna aldrig ut dina koder eller kortnummer till någon som frågar efter dem i mejl, sms, telefon eller sociala medier utan att först ha kontrollerat att företaget, myndigheten eller organisationen verkligen har bett om det.
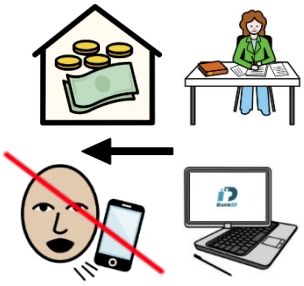	Banker och myndigheter tar aldrig första kontakten via telefon eller sms för att be dig logga in med BankID eller bankdosa.
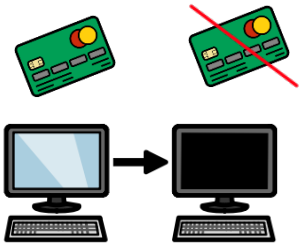	Spärra kortet när du inte handlar på internet och öppna det när du vill handla på internet.

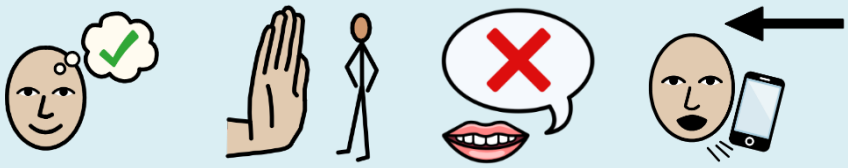

Så här kan du stoppa en bedragare som ringer till din mobil

Svara inte på okända nummer

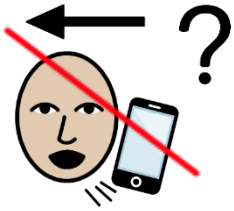

Lägg på luren om samtalet känns obekvämt eller konstigt.

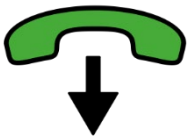

Ring själv upp den myndighet, bank eller företag som den som ringer påstår sig vara från. Ta själv reda på numret.

Be att få ringa tillbaka om du är osäker på vem som ringer.

Logga aldrig in med ditt BankID om du blir uppringd.

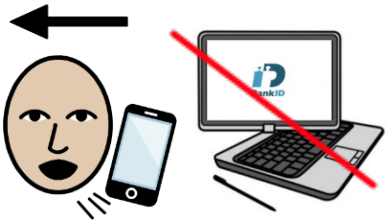

Så här kan du slippa att bli lurad på internet eller via mejl

Ha ett uppdaterat virusskydd på din dator och mobil.

För musen över adressfältet så ser du om mejladressen ser konstig ut.

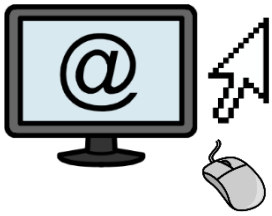

Klicka inte på länkar i mejl eller på sociala medier som är okända för dig. Risken finns att du får in virus i din dator som kan kopiera dina koder eller lösenord.

Kontrollera en webbsidas adress innan du klickar på den. Webbsidan kan ha skapats för att likna en känd sida, men en bokstav kan ha lagts till, ibland ett s, exempelvis polisens.se, polisen.se.

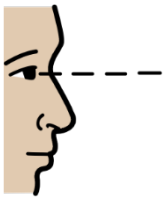

Var försiktig med att bli vän med någon som du inte känner på sociala medier. Det kan vara någon som försöker lura dig.

Koppla inte upp dig på wi-fi där du inte känner till ägaren, då är det lätt att komma åt din information på din dator eller mobil.

Ladda inte ned nya appar utan att kontrollera om de funnits en längre tid och fått positiva betyg.

Så här kan du skydda dina lösenord

Lämna aldrig ut dina lösenord. 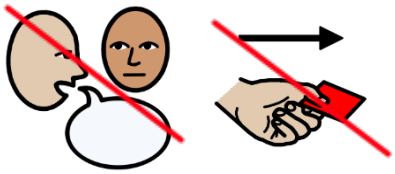	Byt lösenord regelbundet 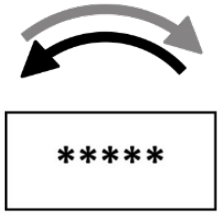	Använd långa och starka lösenord, blanda gärna olika bokstäver och siffror eller skriv en kort mening som lösenord. 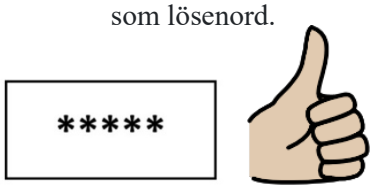
Exempel på vanliga dåliga lösenord: 1234, 9999, Pelle19, Fatima82, Tusse2. 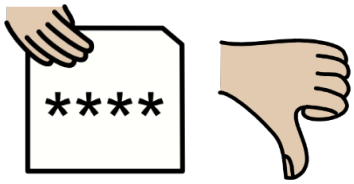	Ha olika lösenord för olika tjänster, appar och konton. 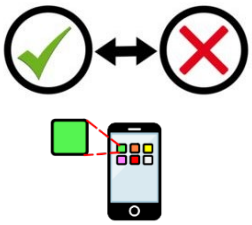	Använd skärmlås på din mobil, dator och surfplatta, till exempel med sifferkod eller fingeravtryck.
Spara dina lösenord på ett säkert ställe. 		

Så här kan du minska risken för stöld i hemmet

Ha alltid ytterdörren låst. 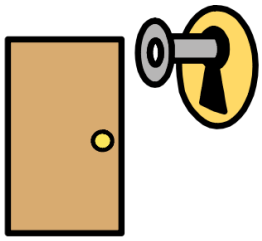	Öppna inte om någon okänd ringer på dörren. 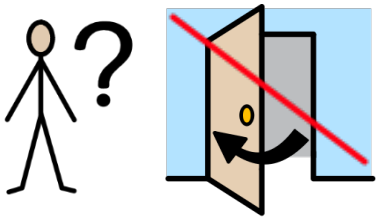	Släpp inte in någon oanmäld i bostaden.
Låt inte värdesaker ligga synliga i hallen. 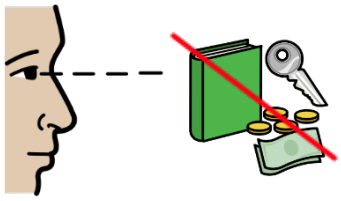	Låt inte lappar med koder och lösenord ligga framme. 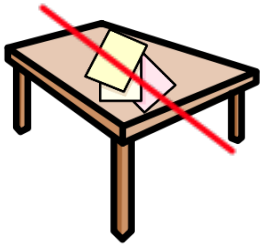	Polisanmäl alltid om du blivit utsatt för brott. Ring 114 14. 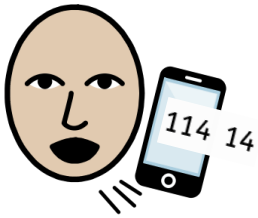

Om brottet pågår, ring 112.

© Specialpedagogiska skolmyndigheten
© Symbolbruket